

Boekbeoordelingen

Bart Besamusca en Jaap Tigelaar (red.), *Karolus Rex, Studies over de middeleeuwse verhaaltraditie rond Karel de Grote*. Hilversum: Verloren, 2005. (Middeleeuwse Studies en Bronnen 83). – 265 pp. ISSN 0929-9726.

Over ‘de middeleeuwse verhaaltraditie rond Karel de Grote’ is onlangs een bundel met studies verschenen, onder de titel *Karolus Rex*. Aanleiding daarvoor is het afscheid van Hans van Dijk als hoogleraar historische Nederlandse letterkunde aan de Groningse universiteit. *Karolus Rex* bevat negentien diverse artikelen, verspreid over vier afdelingen: ‘Roland/Roelant’, ‘Middel-nederlandse Karelromans’, ‘Duitse Karelromans’ en ‘De Kareltraditie’. Daarin treft men een bespreking aan van de liederen in het handschrift waarin het Middelnederlandse *Roelantslied* is overgeleverd, maar ook een beschouwing over het verschil tussen de Middelnederlandse Roelant en zijn Oudfranse voorbeeld. Weinig bijdragen richten zich op grote literairhistorische vragen rondom het genre van onze Karelepiek, zoals het publiek, de overlevering, de auteurs. Vooral nogal specifieke kwesties komen aan bod, zoals de gebeden in *Malagis* of de rechtspraak in het *Chanson de Roland* in relatie tot het middeleeuwse strafrecht.

Op het publiek van de Middelnederlandse Karelroman gaan wel Van Oostrom en Besamusca in. De eerste pleit voor een stedelijk, burgerlijk publiek van de *Flovent*, terwijl de laatste wijst op de mogelijkheid van een vrouwelijk, aristocratisch publiek van de *Ogier*. De vraag hoe omvangrijk het genre van de Middelnederlandse Karelroman oorspronkelijk is geweest, stelt Van der Have centraal. Ooit was er natuurlijk meer dan de dertigduizend verzen die ons nu resten. Van der Have becijfert dat zij het restant zijn van een corpus dat ooit meer dan 500.000 verzen groot geweest moet zijn! Het is te hopen dat *Karolus Rex* met deze bijdragen de studie van Middelnederlandse Karelepiek een impuls weet te geven.

Joost van Driel

H. Schultink, *Constant en variabel in de morfologie. Historiografische studies*. Bezorgd door Lo van Driel & Jan Noordergraaf. Münster: Nodus, 2006. – 219 pp. ISBN 3-89323-293-1. € 38,50.

De bundel *Constant en variabel in de morfologie. Historiografische studies* bestaat uit een verzameling van twaalf eerder gepubliceerde artikelen van Henk Schultink, gevolgd door een interview van de bezorgers met de schrijver (met portret en korte biografie). Drie artikelen zijn Engelstalig, de rest is Nederlandstalig. Met uitzondering van één artikel, dat in 1968 is verschenen, dateren alle artikelen uit de jaren '80 en '90.

Schultink is vooral bekend geworden als morfoloog. Deze bundel belicht een misschien minder bekende kant van Schultinks werk: zijn bijdragen aan de geschiedschrijving van de taalkunde. Met name na zijn emeritaat in 1986 als hoogleraar algemene taalwetenschap in Utrecht, is dit in toenemende mate zijn werkterrein geworden. Het accent ligt daarbij, niet verwonderlijk, op de geschiedenis van de morfologie. Juist dit onderdeel van de taalkunde krijgt historiografisch relatief weinig aandacht. Zoals in het ‘Woord vooraf’ staat, is de bundel daarom ‘een poging om, althans gedeeltelijk, in een lacune te voorzien’.

Inhoudelijk ligt bij alle artikelen het accent op negentiende-eeuwse en twintigste-eeuwse ontwikkelingen. Lambert ten Kate (1674-1731) is de enige oudere taalkundige wiens werk ruimschoots aandacht krijgt. De Nederlandse morfologie, zowel in de zin van ‘morfologie van het Nederlands’ als van ‘werk van Nederlandse morfologen’ vormt een zwaartepunt, maar ook de internationale context komt ruimschoots aan de orde.

De thematische invalshoek varieert per artikel. Zeven artikelen horen tot de categorie ‘ideeëngeschiedenis’: ze beschrijven de historische ontwikkeling van een bepaald concept of onderzoeksthema. Zo gaat het in ‘Regelmaat in onregelmatigheid. Ten Kate, Van Haeringen en de ANS in historisch perspectief’ om de vraag hoe morfologen zijn omgegaan met verschijnselen die niet volstrekt regelmatig maar ook niet helemaal onregelmatig zijn. Uitvoerig komt daarbij Ten Kate’s argumentatie ten gunste van de ‘regelmaat’ van sterke werkwoorden aan de orde. Diens comparatieve en ‘panchronische’ argumentatie wordt gecontras-